

Not 34

Högsta förvaltningsdomstolen meddelade den 24 juni 2024 följande dom (mål nr 1690-24).

Bakgrund

1. När en befintlig väg ska byggas om ska en vägplan upprättas och fastställas. Vägen ska utformas så att ändamålet med den uppnås med minsta intrång och olägenhet utan oskälig kostnad.

2. Väghållningsmyndigheten, Trafikverket Region Öst, ansökte om fastställelse av vägplan för en gång- och cykelväg längs väg 600, delen Uppsala–Björklinge i Uppsala kommun. Planen syftar till att förbättra trafiksäkerheten och framkomligheten för oskyddade trafikanter och avser att ersätta en del av en tidigare fastställd plan. Den nya lösningen för gång- och cykelvägen anses vara bättre och billigare och innebär bl.a. att befintlig väg används i större utsträckning i stället för att jordbruksmark tas i anspråk. Detta medför dock att körfältet blir smalare. Trafikverket fastställde planen.

3. Sedan H.E. överklagat Trafikverkets beslut beslutade regeringen genom det nu klandrade avgörandet att avslå överklagandet.

Yrkanden m.m.

4. *H.E.* yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen ska upphäva regeringens beslut att fastställa vägplanen samt anför följande.

5. Regeringens prövning är inte fullständig eftersom hänsyn inte har tagits till hans kritik mot Trafikverkets handläggning. Trafikverket har brustit i sin opartiskhet och utredningsskyldighet. Hanteringen strider mot förordningen (2010:185) med instruktion för Trafikverket eftersom myndigheten inte har tagit de samhällsekonomiska hänsyn som myndigheten är ålagd att ta. De höga kostnaderna för gång- och cykelbanan står inte i proportion till nyttjandegraden. Hanteringen strider också mot objektivitetsprincipen i regeringsformen och förvaltningslagen (2017:900). Myndigheten har framhållit de positiva externa referenserna och undanhållit negativ kritik samt har brustit i analysen av behovet av en gång- och cykelbana och lagt osakliga jämförelser till grund för beslutet. Myndigheten har vilselett Försvarsmakten och har inte tagit hänsyn till den kritik beträffande framkomligheten som blåljusmyndigheterna framfört. Att vägen blir smalare och därmed farligare för yngre som kör moped eller A-traktor gör att planen också strider mot barnkonventionen.

Skälen för avgörandet*Rättslig reglering m.m.*

6. Av 1 och 3 §§ lagen (2006:304) om rättsprövning av vissa regeringsbeslut framgår att en enskild får ansöka hos Högsta förvaltningsdomstolen om rättsprövning av sådana beslut av regeringen som innefattar en prövning av den enskildes civila rättigheter eller skyldigheter i den mening som avses i artikel 6.1 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

7. Enligt 7 § ska Högsta förvaltningsdomstolen upphäva regeringens beslut om det strider mot någon rättsregel på det sätt som sökanden har

angett eller som klart framgår av omständigheterna. Detta gäller dock inte om det är uppenbart att felet saknar betydelse för avgörandet. Om regeringens beslut inte upphävs, står det fast.

8. Rättsprövningen innefattar, förutom ren lagtolkning, även sådana frågor som faktabedömning och bevisvärdering samt frågan om beslutet strider mot kraven på saklighet, opartiskhet och allas likhet inför lagen. Prövningen omfattar också fel i förfarandet som kan ha påverkat utgången i ärendet. Om de tillämpade rättsreglerna är så utformade att det föreligger en viss handlingsfrihet vid beslutsfattandet, omfattar rättsprövningen frågan om beslutet rymms inom handlingsfriheten (jfr prop. 1987/88:69 s. 23 ff. och 234).

9. Av 4 § och 10 § första stycket väglagen (1971:948) framgår att när en väg ska byggas om ska tillbörlig hänsyn tas till enskilda och allmänna intressen, såsom trafiksäkerhet, miljöskydd, naturvård och kulturmiljö.

10. Av 10 § tredje stycket framgår att en väg får byggas om när det är motiverat från allmän synpunkt och vägen ska då enligt 13 § första stycket utformas så att ändamålet med den uppnås med minsta intrång och olägenhet utan oskälig kostnad.

11. Den som avser att bygga om en väg ska enligt 14 a § första stycket upprätta en vägplan. Tillsammans med planen ska enligt 16 a § tredje stycket finnas bl.a. en redovisning av motiven till valet av utformning av vägen och en sammanställning av de synpunkter som har kommit fram under samråd och uppgift om hur synpunkterna beaktats.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

12. I det klandrade avgörandet har regeringen överprövat ett beslut av Trafikverket att fastställa en vägplan för en gång- och cykelväg.

13. Ett beslut om fastställelse av en vägplan innefattar en avvägning mellan ett flertal olika intressen. Avvägningen ska göras mellan de intressen som det allmänna ska ta till vara och däremot stående enskilda intressen, liksom även mellan motstående enskilda intressen. Regeringens handlingsutrymme vid prövningen av ett överklagande av en vägplan måste bedömas mot denna bakgrund.

14. Placeringen av den i målet aktuella gång- och cykelvägen har valts utifrån bl.a. påverkan på landskapet, omkringliggande område, kostnader och projektets mål rörande trafiksäkerhet och framkomlighet för oskyddade trafikanter och ett möjliggörande av ett mer hållbart resande.

15. De tillämpliga bestämmelserna i väglagen som reglerar vilka överväganden som ska göras när ett vägprojekt planeras är allmänt hållna och ger därmed ett förhållandevis stort utrymme för bedömningar. I målet har det inte kommit fram att regeringen vid beslutsfattandet skulle ha felbedömt fakta eller överskridit gränserna för det handlingsutrymme som bestämmelserna ger.

16. Det har inte heller kommit fram att det vid handläggningen har förekommit något fel som har påverkat utgången i ärendet. Det framgår inte heller klart av omständigheterna i målet att regeringens beslut på något annat sätt strider mot någon rättsregel.

17. Regeringens beslut ska därmed stå fast.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande

Högsta förvaltningsdomstolen förklarar att regeringens beslut ska stå fast.

I avgörandet deltog justitieråden *Jäderblom, Knutsson, Askersjö, Gäverth* och *Anderson*. Föredragande var justitiesekreteraren Lina Bjersbo.

Regeringen (*Landsbygds- och infrastrukturdepartementet, 2024-01-25*): Regeringen finner att framtagandet av vägplanen följer väglagens och miljöbalkens bestämmelser. Det har inte framkommit några brister i fråga om ärendets handläggning som ger skäl att upphäva eller ändra beslutet.

Det har i övrigt inte framkommit något som föranleder regeringen att göra någon annan bedömning än den som Trafikverket har gjort i det överklagade beslutet. Överklagandet från bl.a. H.E bör därför avslås.

– Regeringen avslår överklagandet.